

UŽPALIŲ

Užpalių seniūnijos bendruomenės laikraštis

2023 m. Nr.2

Užpalių gimnazijos duris užvėrė 75-oji abiturientų laida

Užpalių gimnazijoje paskutinis skambutis nuskambėjo birželio 2-ą. Pačių mažiausių mokyklos šeimininkų į aktų salę vedami abiturientai braukė ašaras. Šioje ugdymo įstaigoje kai kurie praleido 12 metų, kiti į draugišką bendruomenę įsiliejo vėliau. Šiais metais mokyklą palieka 16 gimnazistų, į gyvenimą išleidžiama 75-oji laida. Šventėje netrūko gaudinančių žodžių, palinkėjimų, gėlių žiedų, skambių melodijų... Sėkmingo starto ir gero skrydžio palinkėti atskubėjo ir Užpalių seniūnijos seniūnas Eugenijus Keraminas, Vyžuonų seniūnijos seniūnė Jolita Bučelienė, Užpalių Švč. Trejybės parapijos klebonas Jonas Bučelis, pirmieji mokytojai bei kiti svečiai. Gražia tradicija tapo abiturientų testamento perdavimas dešimtokams (dėl mokinių trūkumo praėjusiais mokslo metais nebuvo formuojama 11 klasė).

Rimantas Žvirblis

Užpalių gimnazijos direktorius

Kiekviena abiturientų laida yra savita, visi vaikai skirtingi. Labai norėčiau, kad jie savo gabumus, kuriais apdovanojo gamta, panaudotų tikslingai. Taip pat noriu palinkėti sėkmės, kuri pasiekiamą tuomet, kai gyvenime darome tai, ko norime, kas labiausiai sekasi. Pasiekimas – tai nuolatinės pastangos. Norėčiau palinkėti, kad abiturientai savo gyvenimo kelyje pasirinktų pozityvius žmones, kurie tiki svajonėmis.

Deja, kitais mokslo metais

neturėsime nė vieno abituriento. Tai pirmas kartas mūsų gimnazijos istorijoje.

Reikalavimas formuoti gimnazijos klases, kuriose mokytųsi ne mažiau kaip 21 mokinys, mūsų miestelio gimnazijai sunkiai arba visai neįgyvendinamas. Labai tikiuosi, kad šis reikalavimas bus koreguojamas: manau, reikia atsižvelgti ir į vaikų pasiekimus, pažangą, o ne į kažkokius skaičius. Dabartiniai dvyliktokai įtemptai rengiasi egzaminams, daugelis žino, kur studijuos. Jų nuotaikos yra geros. Svarbiausia, mano manymu, yra tikėti savimi.

Paskutinis skambutis yra 12-os metų darbo rezultatas: iš mažo žmogeliuko išauga didelis suaugęs žmogus. Kiekvieną abiturientų laidą išleidžiu ir su liūdesiu, ir su džiugesiu. Taip jau gyvenime surėdyta – kiekvienas žmogus vieną gyvenimo etapą užbaigia, kitą pradeda...

Auksė Žilinskienė

Abiturientų auklėtoja

Šie abiturientai yra mano trečioji laida. Kiekviena laida yra ypatinga ir šie vaikai ypatingi. Tai MANO vainuketa į 3 psl.

nuketa į 3 psl.

SVEIKINIMAI

Vilučių krašto bendrija, gražių jubiliejų proga sveikina,

**Danutę Oną Šimkūniene su 85 – uoju gimtadieniu,
Aldoną Vaičiūviene su 65 – uoju gimtadieniu.**

Kaip laikas neša ant delnų
Papieviais savo metų našta,
Kaip rūkas, plaukiantis upe,
Pašaukia kartą atsigręžti.
Jūs paskaičiuokite savas žvaigždes
Ant mėlyno, beribio skliauto
Galbūt jos laimę Jums numes
Gražaus gimtadienio sulaukus!
Būkite laimingos, būkite sveikos ir mylimos.

Tuti.lt

Paskutinio skambučio šventė Užpalių gimnazijoje

*Mes išskrisim kaip paukščiai, išmokę skraidyti.
Gal sugrįšim dar čia, į klases tas tuščias,
Bet sugrižę svečiais pasijusim...*

Užpalių gimnazijoje 2023-06-02 nuskambėjo paskutinis skambutis LXXV abiturientų laidai. Abiturientų ir jų auklėtojos Auksės Žilinskienės laukė aktų salėje visa mokyklos bendruomenė. Šventę organizavo II g klasės mokiniai ir jų auklėtoja V. Rudokienė. Graudi ir linksma ši šventė. Jautrus pirmosios mokytojos sveikinimas, nuotraukos ir vaikystės prisiminimai. Pirmokėliai sveikino vyresnius savo draugus ir dovanojo prisiminimui knygų skirtukus, skyrė posmus ir dainelę. Šventėje dalyvavo Užpalių ir Vyžuonų seniūnai. Jie linkėjo sėkmės, nepaklysti gyvenimo kely, suklypus keltis ir vėl eiti... Daug gražių žodžių abiturientams skyrė Užpalių gimnazijos direktorius R. Žvirblis, pavaduotoja ugdymui Renata Gavėnienė, klebonas J. Bučelis, buvusios auklėtojos, tėvai. Buvo paskelbta ir Metų abiturientė, ja tapo Kamilė Kublickaitė. Neliko be apdovanojimų nei vienas abiturientas. Per praleistus metus mokykloje daug nuveikta gerų darbų, už kuriuos kiekvienam buvo padėkota. Gavę žodį abiturientai dėkojo mokytojams, skambėjo liūdna atsiveikinimo daina. Gretai gražiai pritarė visi dvylik-

tokai. Liūdną akimirką keitė linksma: nuotaikingai buvo perskaitytas tradicinis testamentas, kuriuo abiturientai „atsikratė“ jiems nebereikalingo turto, nes „kas svarbiausia - išsineša“. Po šventės abiturientai dar neskubėjo skirstytis, šnekučiavosi, aptarinėjo planus, juk pirmadienį jau nebereikia į mokyklą. Pir-

madienį laukia egzaminas, toliau - kiti egzaminai, toliau - kitoks gyvenimas... Mieli abiturientai, linkime sėkmės, siekit savo svajonių, nepamirškite mokyklos, kuri jus užaugino.

*Užpalių gimnazijos jaunieji
žurnalistai*

Užpalių gimnazijos duris užvėrė 75-oji abiturientų laida

atketa iš 1 psl.

kai, nes per daugelį metų prisirišau prie kiekvieno iš jų, atsirado stiprus ryšys. Natūralu, kad juos ginu, pateisinu, saugau. Šiandien emocijos pačios geriausios. Džiaugiuosi, kad į gyvenimą išleidžiu protingus, meniškus ir aktyvius vaikus. Jie taip pat yra labai savarankiški. Šią gerąją savybę pastebėjau po šalį sukauščiusio karantino.

Nors banalu linkėti būti sėkmingiems ir laimingiems, mano įsitikinimu, gyvenime tai ir yra svarbiausia. Žinoma, dar reikia ir truputėlio sėkmės.

ABITURIENTŲ MINTYS

KAROLINA

Labai geros emocijos užvaldė. Reikia palikti mokyklą, keliauti tolyn. Mane visuomet labai traukė biologija, tad planuoju rinktis studijas, susijusias su genetika. Tai labai rimtas mokslas, kuris, mano manymu, įdomus. Mano biologijos mokytoja mus kruopščiai ruošė egzaminams, o jos mokymo metodai labai įdomūs, rezultatyvūs. Savyje pastebėjau progresą. Tai labai džiugina. Esu užtikrinta ir dėl lietuvių kalbos egzamino.

AGNĖ

Graudu iki ašarų. Užplūsta jausmai nuo A iki Z. Supranti, kad viskas. Užaugai. Tenka suvokti, kad pirmadienį laukia lietuvių kalbos egzaminas. Vienas etapas baigiasi, prasideda kitas. Egzaminų maratonas dar kartą įrodys, ar mes išmokome, įsisavinome 12-os metų žinias. Už širdies griebia mokytojų žodži-

ai. Išties mes kartais pamirštame vienas kitam pasakyti gražų žodį, pagirti. Pasakytinis skambutis – ne tik šventė, bet ir proga išstarti sudie, išlieti mintis, padėkoti. Mes vieni kitus mylime, esame šaunūs, prisirišę vieni prie kitų...

Mums ši mokykla reiškia labai daug: daugelis iš mūsų joje mokėsi nuo paruošiamosios klasės.

Gyvename modernioje visuomenėje, tad jaunimas turi daugybę pasirinkimų. Mes galime studijuoti, dirbti, pasirinkti užsienį, eiti į kariuomenę ir pan. Ką pasirinksiu? Kol kas nežinau. Parodys laikas. Šiandien dirbu. Tikiuosi, kad įsidarbinau vasarai, o egzaminų rezultatai lems, ką veiksiu ateityje. Na, galbūt ne vien rezultatai, bet ir mano noras bei nusiteikimas. Tikiuosi, kad per šią vasarą įvyks stebuklas ir sužinosiu, kuriuo keliu pasuksi.

JURINTA

Džiugu, kad prasideda naujas gyvenimo kelias, ir liūdna, kad po 12-os metų tenka palikti draugus, mokytojus, mokyklą. Tariu AČIŲ visiems mokytojams. Jaučiu nerimą ir jaudulį dėl artėjančių egzaminų. Norėčiau savo ateitį sieti su menais, galbūt pasirinkti drabužių dizaino specialybę. Nuo mažų dienų sekasi piešti, todėl piešimą visą savo gyvenimą tobulinu. Tai mano pomėgis ir laisvalaikis.

LUKAS

Mokyklą palieku su puikia nuotaka, gal yra šiek tiek jaudulio. Užpalių gimnazijoje mokytis pradėjau būda-

mas penktoku. Gyvenu tarp Užpalių ir Sudeikių. Ši mokykla buvo artimiausia. Šie metai mano gyvenime patys nuostabiausi, pilni įvairiausių iššūkių. Įsimintiniausi įvykiai man – klasės išvykos.

Egzaminams jaučiuosi gerai pasirėngęs, gal šiek tiek nerimo kelia lietuvių kalbos egzaminas. Tačiau tikiuosi, kad viskas bus gerai. Jeigu sėkmingai įveiksiu egzaminų maratoną, galbūt rinksiuosi Klaipėdą. Kodėl? Todėl, kad ten gyvena mano giminaičiai.

SILVESTRAS

Šiandien užvaldė džiugi nuotaika: tai pats geriausias laikas, praleistas mokykloje su klasės draugais, mokytojais. Tik liūdna, kad šitas paskutinis skambutis leido suprasti, jog tai yra kartu ir paskutinės akimirkos kartu. Čia mokiausi nuo mažų dienų, tad ši ugdymo įstaiga mano gyvenime išties labai svarbi.

Nenumaldomai artėja egzaminai, kad jaudulys nepakištų kojos, reikia kažkaip išmokti tvardyti. Reikia išlikti ramiam, išlikti savimi. Tikiu, kad pavyks.

Kalbėdamas apie ateities pasirinkimą, galiu pasakyti, jog kol kas esu tikras klajūnas, nežinau, ką žadu rinktis. Noriu, kad ateityje darbu galėčiau mėgautis, kad jis nebūtų našta. Kartais save pagaunu mąstant apie darbą, susijusį su muzika, tačiau šiandien dar sunku tiksliai įvardyti. Išgyvenu tikrą ieškojimų etapą.

Iš „Utenos diena“ laikraščio

Lina Narčienė

udiena.lt@gmail.com

Informacija apie pavadinimų suteikimą gatvėms

Informaciją parengė: Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyr. specialistas Rolandas Norkūnas.

Utenos rajono savivaldybės administracija informuoja, kad Utenos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. TS-157 „Dėl pavadinimų suteikimo gatvėms (Užpalių sen.)“ suteikti Utenos rajone, Užpalių seniūnijoje, Likančių kaimo gyvenamojoje vietovėje esančioms gatvėms Šventosios gatvės ir Ežero gatvės pavadinimai.

Gatvių grafinius duomenis galite pažiūrėti <http://www.regia.lt/>.

Taip pat su gatvės duomenimis galima susipažinti Užpalių seniūnijos patalpose.

Užpalių Kraštiečių šventė - tai kartų bendrystė

Jau tapo gražia tradicija, kad Šv. Trejybės atleidų savaitgalį, iš įvairių Lietuvos miestų ir miestelių, atvyksta žmonės ne tik į atlaidus, bet ir į tradicinę Kraštiečių šventę, kuri šiais metais jau 35-oji. Kraštiečių šventės dalyviai ne tik šiuo metu Užpaliuose gyvenan-

Keraminas supažindino su šio krašto pasiekimais, pasidžiaugė baigta dvaro renovacija, tikėdamas kad jame numatytos veiklos skatins Užpalių krašto kultūrinius ir ekonominius pokyčius.

Susitikimo metu buvo paskelbta 19-oji Užpalių Garbės pilietė. Ja tapo

metų yra įsteigę nominaciją „Užpalių gimnazijos garbės abiturientas“. Už Užpalių gimnazijos vardo reprezentavimą, aktyviai dalyvaujant rajono bei nacionaliniuose jaunimo ir moksleivių meno renginiuose, už iniciatyvumo ir sąžiningumo skleidimą gimnazijos bendruomenėje, nominante tapo Greta Šukytė. Nuaidėjus sveikinimams, mokyklos auklėtiniai pristatė savo ženklius pasiekimus ir kultūrinėje veikloje. Malonią staigmeną pateikė buvęs auklėtinis, žurnalistas ir rašytojas S. Balčiūnas, pristatydamas naujausią savo knygą, „Tiesos troškimas genuose užkoduotas“, kurioje pateikta apmąstymai ne tik apie žurnalisto darbo ypatumus, bet ir svarbiausius šalies vystymosi momentus, įtvirtinant nepriklausomybę Lietuvoje. Vėliau šventė persi-

tys žmonės, bet ir tie, kurie kažkada čia gimė, gyveno, mokėsi, baigę mokyklą išvyko studijuoti į kitus miestus, vėliau įsidarbino ir gyvena įvairiuose Lietuvos vietose. Šių žmonių tikslas yra ne tik aplankyti gimines bei susitikti su buvusiais klasiokais, bet ir pabendrauti su tais, kurie gyvena Užpaliuose ir savo prasmingais darbais garsina šį kraštą. Iš spaudos puslapių matyti, kad Kraštiečių šventės vis labiau populiarėja ir vyksta ne tik miesteliuose, bet atgaivinos ir kitose vietose. Švenčių tikslas išsaugoti čia buvusias tradicijas ir ryšius tarp žmonių. Šiais metais sulaukėme nuomonių, kad Kraštiečių šventės nereikalingos. Kaip ir atvykstantys užpaliečiai, nepritariu šiam teiginiui, nes tikiu, kad šios tradicinės šventės vyksta ir vyks. Jos jungia praeitį su dabartimi. Mūsų kraštiečių Gražina Kadžytė, kuri yra žinoma etnokultūros žinovė ir puoselėtoja, pritaria Kraštiečių šventės tęstinumui ir siūlo, kad šios šventės metu galėtų vykti ir buvusių klasiokų jubiliejiniai susitikimai. Reikia galvoti ne kaip atsisakyti, bet kaip plėtoti prasmingas Kraštiečių šventes, apjungiant visuomenines organizacijas, seniūnijos kaimų bendruomenes ir aktyvius mūsų krašto žmones.

Šiais metais tradiciškai šventė prasidėjo Užpalių gimnazijoje. Tardamas sveikinimo žodį seniūnas Eugenijus

Renata Gavėnienė, Užpalių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja, mokytoja, kuri geriausiai išmoko lietuvių kalbos, todėl Užpalių gimnazija pateko į geriausių šalies gimnazijų penketuką. Ją sveikino gausus būrys žmonių: Užpalių garbės piliečiai, Seimo narys Edmundas Pupinis, Utenos rajono savivaldybės meras Marijus Kaukėnas su administracijos direktoriumi Paulium Čyvu, buvęs mokinys Deivydas Dombovskis, ir Utenos Kraštiečių Klubo „Indraja“ prezidentas Arvydas Šaltenis.

Užpalių Garbės piliečiai, jau eilę

kėlė į miestelio erdves. Tradiciškai, prie Krokulės, klebonas Jonas Bučelis aukojo Šv. Mišias, po to vyko Gedimino Storpirščio koncertas. Miestelio centre buvo organizuojamos įvairios pramogos, visą dieną koncertavo ne tik svečiai iš Vilniaus, bet ir vietos saviveiklininkai. Visus šventės dalyvius vaišino Užpalių krašto medžiotojų būrelis nariai. Taip pat visą dieną buvo atviros Kamenyčios durys, kur svečių su vaišėmis laukė legendinė užpalietė, garbės pilietė Viktorija Jovarienė. Šventė pra-

nuketą į 5 psl.

Užpalių Kraštiečių šventė - tai kartų bendrystė

atketa į 4 psl.

ėjo smagiai ir prasmingai, joje šurmuliavo kaip niekad gausus būrys Užpalių krašto žmonių. Šventę pajavairino UKC

Galvanauskienei, klebonui Jonui Bučeliui, seniūnaičiams, Užpalių medžiotojų būrelio vyrams, Vilučių ir Kaniūku

Užpalių seniūnijos gyventojų bei išeivijos atstovų – Užpalių kraštiečių šventė yra skirta Jums, mielieji, todėl jūsų

Užpalių skyriaus iniciatyva įdomioms veikloms suburti mažieji užpaličiai.

Prie šios Kraštiečių šventės organizavimo ir sklandžios jos eigos prisidėjo būrys rėmėjų, kuriems dėkojo seniūnas E. Keraminas: UAB „Vitula“ vadovams Vidmantui Urnavičiui ir Lidijai Galvanauskai, taip pat Lidijai

bendruomenių atstovams, Danguolei Vaškelienei, Egidijui iš „Grilis/laužas Ogio patiekalai“, Užpalių gimnazijos administracijai, Užpalių Lions klubui, kuris organizavo loteriją „Laimės šulinys“. Loterijos metu surinktos lėšos bus skirtos neįgaliems vaikams. Nuširdžią padėką tariame dideliame būriui

skirtas laikas brangiam kraštui ir dėmesys vieni kitiems yra pats svarbiausias. Iki susitikimo kitais metais!

*Užpalių garbės piliečių klubo prezidentė
Nijolė Rimkevičienė*

Užpalių gimnazijos mokiniai mini Gedulo ir vilties dieną

Birželio 14 d. Užpalių gimnazijos penktokai ir septintokai su mokytojais I. Gutaravičiene, R. Stukiene bei G. Indrašiumi minėjo Gedulo ir vilties dieną. Keliavo į tas vietas, kuriose vyko partizaninės kovos ir kuriose žuvo laisvės gynėjai. Mokiniai apsilankė Kušlių miške ir prie buvusio partizanų bunkerio klausėsi pasakojimo apie ten žuvusius partizanus. Pasirodo, kad šiose vietose veikė Šmėklos būrys, kuriam vadovavo vadas B. Morkūnas - Strausas, kiti nariai: Z. Tylaitė - Gulbė, G. Baronas - Balandis, F. Mikėnas - Ežys. Ši nedidelė grupelė žmonių žuvo nelygioje kovoje. Dabar, kur buvo partizanų bunkeris, stovi paminklas su žuvusių partizanų pavardėmis.

Šis laikotarpis mūsų istorijoje išties skausmingas. Mokiniai grįžo į mokyklą su viltimi, kad tokių įvykių daugiau Lietuvoje nebebus.

*Kotryna Šukytė,
Užpalių gimnazijos jaunoji žurnalistė*

Užpalių poezijos žvaigždyne nauja poetė Aušrė Indrašienė

Birželio 10 d., kaniūkiai ir jų svečiai, gausiai susirinko į Kaniūkų bibliotekos kiemelį sutikti Aušrės Indrašienės poezijos knygos „Vasaros sapnas“. Kaniūkų bibliotekininkės Vida Juškienė ir Ernesta Šlapelienė jautriais poetiniais įvaizdžiais susirinkusiems pristatė autorę, pasidžiaugė, kad Kaniūkų bendruomenė dabar jau turi tris čia gyvenančius poetus: Palmirą Sirvydytę, Reginą Abukauskiene ir Aušrę Indrašienę.

Kol knygutės autorė Aušrė bendravo su poezijos gerbėjais, su jos kūryba mus supažindino skaitovai: Gražina Pernavienė, Vida Juškienė, Valerija Morkūnienė, Ona Sirvydienė, Zita Kaunelienė, Regina Kubiliūnienė ir moksleivis Adrijus Gudelis. Iš pačios Aušrės mes sužinojome, kad ji - Aušrė Knezytė iš Velbiškių kaimo, anapus Utenos, Kaniūkuose apsigyveno prieš 35 metus. Čia dirbo tuometiniame Norvaišių tarybiniame ūkyje, čia sukūrė šeimą su Gintautu Indrašiumi (1957 – 2020). Aktyviai reikėsi kultūrinėje, visuomeninėje krašto veikloje, o dabar yra Užpalių seniūnijos, Kaniūkų krašto bendrijos pirmininkė.

Vaikystės ir jaunystės metais, galbūt iš kiekvieno srovėna eiliavimas, kurį, pasak Aušrės jai padėjo pamilti lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos Veronika Leipuvienė ir Salomija Šilininkienė.

Tačiau sunki kasdienybės buitis, nelenovas moters gyvenimas, prislopino poeziją, nors jaunystės metų eiliavimus, sako, išsaugojusi. Tik prieš keletą metų, kai jausmus sušildė meilė, giliai tūnojusi poezijos paukštė prasiskleidė visu ryškumu: „Aš noriu, kad tie nebylūs žodžiai, tūnoję mano viduje, pasiektų jautrią Tavo širdį ir kad išgirstum Tu mane...“ arba atvirumu ir nuoširdumu dvelkiantis „Mano Angele“, kurį pacituosiu pilnai:

*Tu ateik, mano Angele baltas,
Iš sapnų, iš svajonių, žvaigždžių,
Kasdienybės pilkos nesugeltas,
Atstok po vaikystės medžiu.*

*Tu ateik iš tyliosios nakties,
Iš vaikystės – per dangų, per gojų,
Įsisupęs į skliautą vilties.*

*Tu ateik – aš sudėsiu žvaigždes Tau
po kojom...*

Aušrės poezijos knygutėje 69 eilėraščiai parašyti tik vienerių metų eigoje. Tačiau juose telpa viskas; jaunystė likusi Velbiškių kaime, anapus Utenos, jautriausi žodžiai tėveliams, gyvenimo negandos ir Šventosios apylinkių gamtos grožis. Tačiau pagrindinis eilėraščių motyvas – moters širdyje pažadinta meilė ir jos švytėjimas. „Nunešiu deimantus minčių į savo širdį, Apsikabinus saugosiu savy akimirkas karštai, Ne pasakų Tu princas, bet svajonė mano, iš vasaros į sapną atėjai“.

Gal kas Aušrės kūryboje ieškos netikėtų poetinių atradimų, tačiau visus papirks užburiantis nuoširdumas ir pasitabumas. Aušrė nepraeis neapdainavusi paslaptingo Kaniūkų šilelio ir Šventosios vingių ties Kaniūkiais, jautriai pagailės vienišos laukų gelės, akmens prie dulkėto kelio, tad prašo per gyvenimą praeiti neskubant: „Skubėdami prarandam ir išmėtom, ir nepamatom skrisdami laike, Nei uogos sirpstancios iš lėto, nei skausmo draugo akyse“.

Pirmoje Aušrės Indrašienės poezijos knygutėje viskas gražu ir reikalinga. Tad mūsų palinkėjimai: „Nepaleisk poezijos paukštės, tegu ir toliau gražiai plevena dainingame Užpalių krašte ir atneša Tau dar nė vieną šviesų „Vasaros sapną“.

Renginį muzikiniais garsais virtuosiškai skaidrino vietiniai talentai, Užpalių gimnazijos moksleiviai akordeonistė Rugilė Barauskaitė ir saksofonistas Taurus Skubiejus. Po renginio poezijos skaitymus tęsėme prie kavos ir arbatos. Su armonika melodija vinguriavo Laimutė Meškuotienė.

*Kraštotylininkas
Vytautas Indrašius*

Krokulėje skambėjo kanklės

Anykščių kultūros centro vykdomas projektas „Etninės kultūros renginių ciklas „Kliudžiau kankles“ subūrė

Nuskambėjus paskutiniam muzikiniam akordui aplankėme Kamenyčią – taip vadinamos buvusios Užpalių dvaro

Projektą remia Lietuvos kultūros taryba ir Anykščių r. savivaldybė.

Projekto „Etninės kultūros renginių

draugėn būrį kanklininkų. Gražų gegužės 19-osios vakarą prie Krokulės šaltinio muzikinėje programoje „Akmuo – vanduo“ kanklių muzika susipynė su legendomis. Magiškai suskambo Žemynos Trinkūnaitės ir Dalios Šukienės atliekamos kanklių melodijos, programą žaismingai papildė Utenos kultūros centro Užpalių skyriaus kanklininkų ansamblio „Pasagėlė“ (vad. Jolita Novikienė) melodijos, liaudies dainas, pritariant kanklėmis, atliko Anykščių kultūros centro tradicinių kanklių ansamblis „Laumakė“ (vad. Asta Motuzienė), apie Krokulę, Lygamiškio pilialknį, Laumės valtį legendas pasakojo bibliotekinė VIDA Juškienė.

Nuotr. Mykolo Bitvinsko

Klausytojui per patrauklias formas pristatyta kanklių muzikavimo tradicija, kanklių, kaip instrumento, išsaugojimo svarba, jų panaudojimo galimybės bei eksperimentai – specialiai šiam projektui anykštėno Valdo Bakšio ir jo komandos vyrų (UAB „Akmens sala“) pagamintos ir magiškai suskamբėjusios akmeninės kanklės. Kiekvienas koncerto klausytojas galėjo ir pats išbandyti šias unikalias kankles. Kiek nuostabos ir susižavėjimo! Užpalių krašte kanklės – ne naujiena, bet kad akmeninės – to dar nebuvo!

arklidės, kuriose Viktorijos Jovarienės ir jos dukterų Eglės ir Neringos pastangomis dabar įkurtas unikalus muziejus. Kiek daug meilės Viktorijos pasakojimuose apie kiekvieną eksponatą, apie surinktus lobius, apie tūkstantinę abrusų kolekciją.

Nepamiršamos akimirkos, nuoširdūs apsikabinimai, linkėjimai, žavios akimirkos stiprina draugystę ir bendrystę ir norą sugrįžti čia dar ne kartą!

Projekto organizatorius Anykščių kultūros centras.

ciklas „Kliudžiau kankles“ muzikinės programos „Akmuo - vanduo“ partneriai Utenos kultūros centras, Utenos A. ir M. Miškinių VB Užpalių biblioteka, JK „Ašvienių fanai“, UAB „Akmens sala“, informaciniai rėmėjai Anykščių r. internetinis portalas ir radijas „Nykščiai“, Aukštaitijos internetinė naujienų agentūra „Aina“, žurnalas „Savaitė“, Utenos radijas, laikraštis „Utenos diena“ ir internetinis portalas udienua.lt.

Anykščių KC Kanklininkų ansamblio „Laumakė“ vadovė Asta Motuzienė

Lunkelas istorijos

Neišseiamame lietuvių kalbos lobyne yra žodis Lunkela – užliejama paupio pieva, lanka. Yra Lunkela ir Kaniūkų kaime, dešiniajame Šventosios krante. Plotas nedidelis, apie 2 ha, bet visagalė Gamta pasistengė, kad čia įsikurtų daugybė įvairiausių gyvūnų, paukščių, augalų rūšių. Remdamasis ilgamečiais stebėjimais, panūdau suskaičiuoti kiek čia gyvena įvairiausių rūšių. Bene labiausiai matomos ir drąsiausios yra gulbės nebylės. Viena pora gyvena pastoviai. Pakeri nuostabus plaukiančios gulbių šeimynos vaizdas: priekyje mama, už jos vaikai, gale tėtis. Plaukia neskubėdami, išdidžiai, tarsi sakyte sako – čia mes šeimininkai, čia mūsų valdos.

Praktiškai didžioji dalis mūsų sodintų medžių yra aptverti, nes bebrai

čia jaučiasi šeiminkais. Ypač aktyvūs pavasarį būna bebrų jaunikliai, kai yra išvaromi iš namų ir ieško naujos gyvenamosios vietos. Nukenčia net mediniai lieptai ir suoliukai. Ar pikta? Gal gaila? Nelabai, nes juk iš esmės tai mes, žmonės įsibrovėme į bebrų gyvenimą, mes norim priversti gamtą gyventi pagal mūsų taisykles. Nieko nebus, teks sugyventi. Kito kelio paprasčiausiai nėra.

Dar viena upės gyventojų rūšis – ūdros. Jų irgi daugėja. Buvom išsikęs nedidelį tvenkinuką, įžuvinę karpiais, karosais. Pavasarį, rasdavome žvynų krūveles. Susitaikėme su tuo, kad savo žuvis užsiauginti nepavyks. Dabar

tvenkinuku aktyviai domisi bebrai, kurie jau spėjo įsikurti. Nieko nepadarysi: gamta visų namai.

Lunkelaj didelė paukščių įvairovė. Upės pakrantėse daug išdžiuvusių medžių (Užpalių hidroelektrinės veiklos rezultatas), kurie puiki mitybos bazė geniams ir meletoms. „Staciųjų krantų“, taip vietinis jaunimas vadina maudynių vietą, šlaituose įsikūrusi urvinių kregždžių kolonija. Vis dėl to, pats gražiausias paukštis, tai tulžys. Kam pavyksta pamatyti šį nepaprastai spalvingą ir puošnų paukštį, kantriai stovintį ant kokio nors šiekšto ir laukiantį praplaukiančios žuvytės, to vaizdo ilgai nepamirš.

Malonus netikėtumas aplankė praėjusį rudenį, kai nuėjęs patikrinti lazdynų derliaus jo visiškai neradau. Riešutai, tiksliau jų kevalai, su pragrauztomis skylutėmis gulėjo ant žemės.

Paaiškėjo, kad tai lazdyninės miegapelės veiklos rezultatas. Lazdyninė miegapelė įrašyta į Lietuvos Raudonąją knygą, tad teks su ja dalintis riešutais. Tai man malonios dalybos.

Lunkelą savais namais laiko ir kiškių šeimyna, kuri taip pat palieka savo veiklos rezultatus – lyg aštriu peiliu nupjautus ažuoliukų ūglius. Gyvena ir stirnos. Jos noriai ateina prie įrengtos šėryklos ir druskos laišyklos. Stirninas valydamas naujus ragus, apdrasko jaunus medelius, pažymėdama savo tėvoniją.

Šmirinėja ir barsukai, jų gyvenamoji vieta, ko gero buvusio kiaulidžių komplekso teritorija. Barsukams ten gyventi tikrai yra kur – daugybė griuvėsių, nuolaužų, įvairaus šlamšto. Tai tinka barsukams, bet gamtai, Šventajai, pagaliau žmonėms manau kad nelabai tinka. Ko gero laikas, kompleksą tinkamai sutvarkyti, o ne laukti kol viskas apaugs ir nieko nesimatys. Tai tik savęs apgaudinėjimas ir didelė žala gamtai.

Labiausiai Šventoji atgyja vasarą – tai ir maudynės, žvejyba, baidarių karavanai ar tiesiog pasivaikščiojimai upės pakrantėmis. Branginkime ir puoselėkime tai ką turime.

Juozas Pavilionis

Gamta juokauti nemėgsta, ji visada teisinga, visada rimta, visada griežta; ji visuomet teisi. Klysta ir apsirinka tik žmonės. – J. V. Gėtė.

Gamta – vienintelė knyga, kurios kiekvienas puslapis prasmingas. – J. V. Gėtė.

Anksčiau gamta baugino žmogų, o dabar žmogus baugina gamtą. – Ž. Y. Kusto.

VŠĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ birželio 7-9 d. kvietė bendruomenines organizacijas, nedideles NVO, naujai veiklą pradedančias iniciatyvas dalyvauti mokymuose, kurių tikslas – išmokti parduoti bendruomenės kuriamą vertę.

Kartu su bendruomenės nare Jūrate užsiregistravome į bendruomenių lyderių mokymus. Mokymai vyko nuostabiame Antalieptės miestelyje, Inovatorių slėnyje su mokymų ir gyvenamąja erdvėmis. Inovatorių slėnis – tai kūrybos ir darbo erdvė Antalieptėje, Zarasų rajone. Jis įsikūręs vietoje, turinčioje turtingą istorinį palikimą. Slėnio entuziastai savo idėjomis bei darbais ir toliau kuria istoriją.

Inovatorių slėnis - socialinis verslas, generuojantis ne pelną, tačiau savo darbu norintis teikti naudą bendruomenei, padėti spręsti opiausias socialines problemas. Tikslas yra prisidėti prie Lietuvos ir pasaulio socialinių inovacijų ir socialinio verslo plėtros, o taip pat, kurti erdvę, kurioje tai galėtų daryti ir kiti. Inovatorių slėnio įkūrėjai siekia, kad slėnyje susitiktų kuo daugiau įvairiausių sričių specialistų, o iš naujų pažinčių gimtų socialinės, kultūrinės, aplinkosauginės ir verslo idėjos, šviesinančios mūsų dabartį ir ateitį.

Mokymuose dalyvavo 8 skirtingų rajonų kaimo bendruomenių atstovai, iš Kauno, Ukmergės, Zarasų, Akmenės, Utenos ir Biržų. Mokėmės atlikti sprendžiamų viešųjų socialinių problemų detalią analizę, galimų resursų identifikavimą, dalyvavome dizaino mąstymu grįstose kūrybinėse dirbtuvėse, kurių metu buvo siekiama rasti naujus, kūrybiškumu grindžiamus sprendimus. Sužinojome apie bendruomenėms skirtas viešąsias investicijas ir alternatyvias finansines priemones ir aišku mokėmės planuoti veiklas. Nors mokymai buvo intensyvūs, bet svet-

ingi šeiminkai pakvietė apsilankyti restauruotame ir viešiesiems poreikiams pritaikytame Basųjų karmelitų vienuolyne, su įrengta virtuve ir kavinuke, bei erdve, kurioje galima mėgautis skaniais paruoštu maistu bendraminčių kompanijoje. Stovykloje, bendraujant su įvairių bendruomenių atstovais, dalijantis įdomiomis patirtimis, tobulėjome ir mes, dvi bendruomenės „Užpalėnų krivulė“ narės. Bendravome, mokėmės išgryninti idėjas, bendruomenės darbo kryptis.

Inovatorių slėnio įkūrėjai dalinasi savo patirtimis, suorganizuodami ekskursiją po Antalieptės miestelį, kuri sugebėjo atgaivinti, įveikinti ir padaryti patrauklų. Atlikti komandos darbai priverčia žavėtis darbais, kuriuos gali nuveikti keletas jaunų žmonių, turinčių tikslą atgaivinti miestelį, išsaugant ir prikeltant gyvenimui senus pastatus ir gamtą. Grįžome su idėjomis, įgytomis žiniomis ir išmokę vieną labai svarbią taisyklę - reikia tik norėti dirbti ir kartu galime daug.

*Bendruomenės pirmininkė
Toma Skubiejė*

Užpalių gimnazija

EXPO Ukmergės prekybos centre „Eifelis“

Šių metų balandžio 6 dieną Ukmergės prekybos centre „Eifelis“ vyko Ukmergės regiono mokinių mokomųjų bendrovių mugė eXpo. Iš Užpalių gimnazijos dalyvavo dvi jaunos bendrovės „Vieningos rankytės“ bei „Smellaroma“, įkurtos mokinių. Mugėje, bendrovių įkūrėjai pardavinėjo savo pagamintus produktus ir siūlė paslaugas, susipažino su kitomis bendrovėmis. Buvo galima ne tik pasidžiaugti mokinių verslumo gebėjimais, bet ir įsigyti dovanų bei paklausti koncertinės programos. Bendrovės vertino teisėjai ir mugei pasibai- gus apdovanojo.

*Užpalių gimnazijos jaunoji
žurnalistė Emilija Tarvydaitė*

Diktantas apie Šv. Florijoną

Šv. Florijonas laikomas susijusių su ugnimi profesijų - ugniagesių, kepėjų, kalvių, metalurgų, kaminkrėčių globėju. Užpalių gimnazija visada iškilmingai mini Šv. Florijono dieną gegužės pirmą savaitę. Lietuvoje Šv. Florijono diena buvo minima nuo seno. Paminklas

nimą. Florijonas buvo nuplaktas ir, priėmus akmenį nuskandintas Enso upėje, Austrijoje. Nuosprendis buvo įvykdytas 304 metais gegužės 4 dieną. Jo kūną rado ir palaidojo, o kapo vietoje prie Linco buvo pastatyta bažnyčia ir vienuolynas. 1183 metais vyskupas Egidijus Flori-

ognies. Lietuvoje nuo seno tikima, kad Šv. Florijonas saugo nuo gaisrų, dėl to jo skulptūros ir buvo statomos miestelių aikštėse. Kaip gerai, kad mes irgi turime Šv. Florijoną, kuris mus saugo.

Šv. Florijono dieną vyko evakuacinės pratybos. Mokiniai mokėsi tvarkin-

šiam šventajam stovi miestelio centre. Užpalių gimnazijos 7 kl. mokiniai per lietuvių kalbos pamoką pasitikrino, kaip išmoko dalyvį - rašė diktantą ir atliko gramatinę užduotį. Diktanto tekstas suteikė žinių ne tik apie gramatiką, bet ir apie Šv. Florijoną, kankinį. Jis buvo nukankintas už Kristaus mokslo išpaži-

jono relikvijas pervežė į Krokuvą, kur karalius Kazimieras jo garbei pastatė baziliką. Šv. Florijonas – Aukštutinės Austrijos ir Lenkijos globėjas. Liaudies tikėjime jis laikomas gelbėtoju nuo gaisro. Krikščioniškoje ikonografijoje Florijonas vaizduojamas kaip šarvuotas riteris su ietimi, iš kubilo liejans vandenį ant

gai ir ramiai palikti patalpas, susipažino su gaisrininko profesija, sužinojo kaip elgtis kilus gaisrui namuose, patys praktiškai pabandė užgesinti ugnį. Po pietų pertraukos Užpalių gimnazijos bendruomenė rikiavosi ir darniai patraukė į miestelio centrą prie Šv. Florijono paminklo. Po sveikinimo kalbų pagal savo galimybes 26 kartą bėgo Šv. Florijono mylią. Po mylios bėgimo, šventė persikėlė į gimnazijos stadioną, kur vyko sporto turnyras. Ten varžėsi skirtingų klasių mokiniai įvairiose sporto rungtyse: žaidė kvadratą, tinklinį, krepšinį, regbį ir kitus sportinius žaidimus. Nebuvo labai šilta, bet linksmi šūksniai ir sportinis azartas šildė visus. Po sporto turnyro visos klasės buvo apdovanotos padėkomis ir skaniais šakočiais. Gražiai paminėjome Šv. Florijono dieną, kuri pradeda ir pavasarinį sporto renginių maratoną.

Emilija Tarvydaitė, Užpalių gimnazijos jaunoji žurnalistė

Mokyti visą gyvenimą

Užpalių gimnazijos mokiniai, pakviesti bibliotekininkės Vidos Juškienės rinkosi į aktų salę susitikti su Mariumi Jovaiša – fotografu, leidėju, keliautoju, dokumentinių filmų autoriumi, išgarsėjusiu albumu „Neregėta Lietuva“. Svečias pasakojo apie keliones, sportą, fotografavimo aistrą. Kiekvienas žmogus turi rasti savo pomėgį, vieni skaito knygas, kiti kažką kolekcionuoja. Pasakodamas apie save, Marius Jovaiša akcentavo, kad mokosi visą gyvenimą ir mus skatino tai daryti. Svečias teigė, kad lavinti smegenis reikia nuolat, todėl mokytis kalbų – svarbu kiekvienam jaunam žmogui (dabar Marius Jovaiša mokosi kinų kalbos). Aktyviems ir pasitarnavusiems susitikimo dalyviams svečias dovanavo savo knygą „Aistra gyventi sveikai“. Biblioteka irgi gavo puikių dovanų – Mariaus Jovaišos albumų „Neregėta Lietuva“.

Užpalių gimnazijos jaunieji žurnalistai

Kelionė į Švediją

Birželio 5-7 dienomis Užpalių gimnazijos 7-10 kl. ir keletas 6 kl. mokinių vyko į pažintinę ekskursiją. Autobusu keliavo per Latviją, Estiją ir su keltu kėlėsi per Baltijos jūrą į Švediją. Kelte klausėmės parengtų pranešimų apie Baltijos jūrą, Švediją. Pranešimus parengė Užpalių gimnazijos mokiniai. Keliavome metro iki Stokholmo. Stokholme pamatėme sargybos pasikeitimą prie Karaliaus rūmų. Švedijos nacionalinės dienos proga birželio 6 dieną vyko iškilmingas paradas. Pamatėme daug nuostabių kraštovaizdžių, spalvingų, baroko stiliaus namų su kolonomis, ornamentais ir balkonais. Aplankėme Vazos muziejų. Regėjome nuostabų saulėlydį plaukdami jūra ir bekrasčius, akmenimis nusėtus Švedijos salynus. Išgirdome daug neįprastų kalbų, supratome, kaip svarbu yra mokėti užsienio kalbų. Namu grįžome pilni kelionės įspūdžių.

*Gaivilė Karosaitė,
Užpalių gimnazijos jaunoji žurnalistė*

Rašytojas Stanislovas Balčiūnas jubiliejinį gimtadienį sutinka su nauja knyga

Vilniuje gyvenantis Užpalių krašto Garbės pilietis, rašytojas ir žurnalistas Stanislovas Balčiūnas, gimtadienį (gimė 1943 07 05) sutinka su nauja solidžia (364 psl.) knyga „Tiesos troškimas genuose užkoduotas“. Pasak autoriaus į šią autobiografinę knygą sudėliota „tai kas mano genuose užkoduota, ko išmokau iš savo kraštiečių ir buvusių kolegų“. Tai penkiasdešimties metų žurnalistinio darbo atodangos, XX amžiaus antrosios pusės problemos, iškilų žmonių likimai ir šventa meilė gimtajam Užpalių kraštui.

Kai sužinojęs apie naują knygą, pasiteiravau Stanislovo, nuo ko galėčiau pradėti nagrinėti ilgo kūrybinio darbo publicistiką, atsakė: „nuo pratarmės ir autobiografijos“. Autobiografija išties turininga, vaizdingai išdėstyta ir prasideda nuo pirmųjų vaikiškų epizodų gimtajame Trumpalių kaime, kurį sovietiniai kalbos darkytojai pavertė į Trumpelius. Su šia problema susidūrė ir kiti seniūnijos kaimai: Likučius pervadino į Likančius, Lungelius - į Langelius, Drusenus - į Drasėnus ir dar šimtus tokių atvejų galima būtų priskaičiuoti per visą Lietuvą. Aiškino Stanislovas tiems „darkytojams“ klaidas, rodė senus archyvinius įrašus, bet jų užsispyrimo neįveikė. Autobiografijoje ne tik darbo ir veiklos, bet visos tautos rūpestis, dėl A. Kubiliaus valdžios apiplėštų pensininkų, dėl dartinųjų vadovų žemo intelekto ir dvasinio skurdumo, lietuvių kalbos ir kultūros niekinimo, despotizmo apraiškų ir kaip sovietmečiu, įvedamos cenzūros žodžiui ir asmenybei. Stanislovas savo knygoje akivaizdžiai susirūpinęs tautos likimu ir nepadlaižiauja jokiems ES komisarams, kurie pritaria homoseksualų judėjimui. Autorius stebisi, kad mūsų šalyje neatsirado politikų, kurie būtų paprieštaravę ir pasakę, kad mūsų tautai yra svarbesnių reikalų. Todėl autorius per visą knygą patraukliai siūlo mintį – „LIETUVI, NEPAMIRŠK LIETUVOS, juk ji tokia mažytė, bet graži, kaip gintarinė Dievo ašara...“

Toks susirūpinimas Lietuvos ir

Tautos likimu rašytojui Stanislovui Balčiūnui įgimtas, kaip ir visiems užpalėnams – nes jie buvo laisvieji valstiečiai, drąsūs ir mąstantis iš prigimties. Pats rašytojas 1962 m. baigęs Užpalių vidurinę mokyklą, 1962 – 1967 m. studijavo Vilniaus Pedagoginiame institute, tikėdamas tiesos pradus ugdyti moksleivijai. Mokytojav Suginčių vidurinėje mokykloje, buvo Ambraziškio aštuonmetės mokyklos direktoriumi. Po ketverių pedagoginio darbo metų Stanislovas Balčiūnas įsitvirtino Vilniuje. Dirbo laikraštyje „Komjaunimo tiesa“, žurnalo „Švyturys“ redakcijoje. Būtent Vilniuje prasidėjo profesionalaus žurnalisto veikla, kurios taip troško širdis ir „užkoduotas tiesos ieškojimas“. Visa tai rasite Stanislovo knygoje, tačiau keletą valdininkus pakirtusių publikacijų norisi įvardinti, tai: „Laurai ant gėdos stulpo“, „Kiek biurokratų reikia demokratijai“, „Pastatysim kooperatinį ant Gedimino kalno“, „Šūvis vietoje dividendų“ ir t.t

Daug šilumos knygos dalyje „Žmonės, kurie man buvo likimo dovana“, St. Balčiūnas skiria Užpalių kraštui. Čia randame tikrai su jam būdingu įžvalgumu aprašytus: profesorius Kazį Pakštą, Ričardą Makušką,

Algirdą Vyžintą, širdžių chirurgą Vytautą Sirvydį, Užpalių krašto Garbės piliečius: mokytoją Alfonsą Dominyką Juzulėną, visoje Lietuvoje garsią kraštotyros entuziastę Vandą Šapokaitę – Kuliešienę, buvusį Užpalių seniūną, laikraštėlio „Už palių“ sumanytoją ir leidėją, bitininką Vytautą Jurką, žirgininkę ir etnografinio muziejaus steigėją Viktoriją Jovarienę, pedagogę, Seimo narę Mildą Petrauskienę, visuomenininkę Nijolę Rinkevičienę, profesorius Albiną Kustą ir kitus.

Stanislovas Balčiūnas stebėtino darbštumo rašytojas ir žurnalistas, periodikoje palikęs per 300 straipsnių mokslo, švietimo, ekologijos, teisės, politikos temomis, dar sovietmečiu išleidęs knygą „Žemė žmonių rankose“ (1985 m.), vėliau kartu su mokytoja, kraštotyrininke Vanda Kuliešiene - „Užpaliai – mūsų svajonių kraštas“ (1999 m.), „Atgimusi Lietuva“ (2001 m.). Tik Stanislovo titaniško darbo ir atkaklumo dėka turime dvitomes monografijas „Užpaliai“ (2013 m.) ir „Neringa – gintarinė Dievo ašara“ (2021 m.). Nuo monografijos „Užpaliai“ pasirodymo jau bus dešimtmetis, tačiau iki šiolei daugelis negali atsistebėti, kiek daug šiam leidiniui Stanislovas atidavė savęs, sveikatos, laisvalaikio, nemigo naktų. Stebiuosi, kaip turėdamas aibę sudarytojo ir vyriausiojo redaktoriaus organizacinių rūpesčių, dar rado laiko monografijai „Užpaliai“ parašyti 58 vertingas publikacijas ir pateikti daugybę meninių nuotraukų. Ne veltui liaudis sako: „Darbštūs ir talentu apdovanoti žmonės, atlieka tiek, kiek gali tik Prometėjas“.

Tiems užpalėnams, kurie norės pasveikinti Stanislovą su jo 80 – čiu ir atitrūkdami nuo monotoniškos kasdienybės panorės pasidžiaugti įdomia knyga, kurios gale ras poezijos posmus iš rinkinio „Kam lenkiasi beržai“, gali susisiekti su autoriumi Vilniuje, tel. 8699 82161.

*Kraštotyrininkas
Vytautas Indrašiūnas*

IŠRINKTI UŽPALIŲ SENIŪNIJOS SENIŪNAIČIAI

Užtiltės seniūnaitijoje – **Birutė Masonienė**
 Centro seniūnaitijoje – **Remigijus Maniušis**
 Aukštuolių seniūnaitijoje – **Vilma Tarvydienė**
 Vilučių seniūnaitijoje – **Saulius Sirvydis**
 Kaniūkų seniūnaitijoje – **Kazimieras Keraitis**

Mažionių seniūnaitijoje – **Ernesta Šlapelienė**
 Ilčiukų seniūnaitijoje – **Greta Katinaitė**
 Gaižiūnų seniūnaitijoje – **Donatas Matulevičius**
 Kaimynų seniūnaitijoje –

Seniūnaičių teisės ir pareigos

Seniūnaitis – gyvenamosios vietovės ar jos dalies bendruomenės išrinktas atstovas, turintis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nustatytas teises ir pareigas.

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 39 str. Seniūnaičio teisės ir pareigos:

1. Seniūnaitis, atstovaudamas seniūnaitijos gyventojų interesams seniūnijoje, savivaldybės institucijose ir savivaldybės teritorijoje veikiančiose valstybės įstaigose:

1) turi teisę tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant savivaldybės institucijų sprendimų projektus, kai sprendžiami klausimai yra susiję su jo atstovaujamos gyvenamosios vietovės bendruomenės viešaisiais reikalais;

2) dalyvauja svarstant klausimus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo savivaldybės tarybos nustatyta tvarka;

3) dalyvauja pretendentų į seniūno pareigas konkurso komisijoje;

4) dalyvauja organizuojant gyventojų apklausas ir gyventojų susitikimus su savivaldybės tarybos nariais, meru, seniūnu, savivaldybės administracijos direktoriumi arba šio įgaliojimų atstovu, kitais savivaldybės ir valstybės institucijų ir įstaigų atstovais;

5) dalyvauja seniūnaičių sueigoje;

6) kalendoriniams metams pasibaigus per 2 mėnesius seniūnaitijos gyventojams pateikia praėjusių kalendorinių metų veiklos ataskaitą ir veiklos kryptis kitiems kalendoriniams metams.

2. Seniūnaitis skatina gyventojus:

1) prižiūrėti gyvenamosios vietovės teritoriją, rūpintis aplinkos apsauga;

2) rūpintis labiausiai pažeidžiamais bendruomenės nariais (socialinę riziką patiriančiomis šeimomis, nepilnamečiais, vienišais gyvenančiais asmenimis, neįgaliaisiais ir kitais);

3) organizuoti sveikatinimo, kultūros ir sporto renginius ir juose dalyvauti;

4) organizuoti bendruomenės saugumo užtikrinimo priemones ir jose dalyvauti;

5) puoselėti savo gyvenamosios vietovės materialųjį ir nematerialųjį paveldą.

Užpalių seniūnija yra suskirstyta į 9 seniūnaitijas: Užtiltės, Centro, Aukštuolių, Vilučių, Kaniūkų, Mažionių, Ilčiukų, Gaižiūnų ir Kaimynų.

Užtiltės seniūnaitija: Astiko g. 14 – 40, K. Pakšto g., Lygamiškio g., Krokulės g., Pašvenčių g., Užpalių k. Kazio Pakšto g., Užpalių k. Krokulės g., Lygamiškio k.

Centro seniūnaitija: J. Basanavičiaus g. 2 – 18, P. Jodelės g., Pergalės g., Gailiešionių g., Kranto g., J. Baranausko g., Vytauto g., Pilies g., Astiko g. 2 – 14.

Aukštuolių seniūnaitija: J. Basanavičiaus g. 20 – 79, Alaušo g., Pasalių g., Medziotojų g., Ringio g., Lakštingalų g., Aukštuolių g., A. Žvirono g., Užpalių k. Jono Basanavičiaus g., Užpalių k. Antano Žvirono g., Užpalių k. Alaušo g.

Vilučių seniūnaitija: Vilučių k., Bėkinčių k., Mikėnų k., Šernupio k., Girešių k., Vanagiškių k., Kišūnų k., Armoniškio k., Nosvaičių k., Vygėlių k.

Kaniūkų seniūnaitija: Kaniūkų k., Puodžių k., Tarvydžių k., Norvaišių k., Rameikių k., Žaibiškių k.

Mažionių seniūnaitija: Martinčiūnų k., Lėlių k., Plaviškių k., šarkių k., Poškonių k., Anakalnių k., Mažionių k., Kuprių k., Traidžiūnų k., Levizarų k., Rimiškių k., Voverynės k.

Ilčiukų seniūnaitija: Šeimyniškių k., Mažeikiškių k., Gailiešionių k., Degėsių k., Ilčiukų k., Likančių k., Vaiskūnų k.

Gaižiūnų seniūnaitija: Gaižiūnų k., Galinių k., Gaigalių k., Kušnieriūnų k., Kureišiškių k.

Kaimynų seniūnaitija: Butiškių k., Kaimynų k., Gyliškių k., Jociškių k., Vėželių k., Abromiškių k., Linskių k., Neviržos k., Kušlių k., Kėpių k.

Informaciją parengė Užpalių seniūnijos specialistė Aistė Vaškeliene

Laiku pastebėti Laimo ligą

Kasmet Europoje registruojama apie 65 tūkst. Laimo ligos atvejų, tačiau, manoma, paplitimas gali būti ir didesnis. Laiku neaptikta ir negydoma ji itin pavojinga, gali sukelti rimtų pasekmių sveikatai, kurios gali paveikti įvairias kūno sistemas ir organus. Viena dažniausiai pasitaikančių – lėtinis artritas, kuris sukelia ilgalaikį sąnarių skausmą ir raumenų silnumą. Tai viena dažniausiai erklių platinamų ligų Lietuvoje. Kaip atpažinti: Ankstyvos stadijos simptomai – raudona dėmė. Paprastai paraudimas iš centro plinta į išorę, jis neskausmingas, ryškiais kraštais. Kartais ją lydi karščiavimas, silpnumas, raumenų skausmas, bendras negalavimas. Derėtų kreiptis aps gydytojus.

TRUMPAI APIE ĮVYKUSIUS RENGINIUS

Gegužės mėnesio

Užpalių Šv. Nikolajaus Stebukladario cerkvėje koncertavo grupė „Voiceless. Ačiū Europe Direct Utena ir vadovei Dainorai Norkūnienei už nuostabią dovaną. Ačiū cerkvės popui tėvui Serhijui už atvertas cerkvės duris.

Ankstų rytą, grupė užpaličių su gamtininku Mindaugu Ilčiuiku leidosi į paukščių ir jų garsų pažinimo žygį. Su Mindaugo pagalba identifkavo karietaites, nykštukus, lakštingalas, startas, devynbalses, strazdus, trijų rūšių pečialindas, kikilius, meletas, genius...

JK Ašvienių fanai ir UKC Užpalių skyrius organizavo tradicinį orientacinį žygį dviratininkams, raiteliams ir pėstiesiems (Gaižiūnų ir Galinių km. apylinkėse) ir Muziejų naktį Kamenyčioje.

Užpalių gimnazija minėjo prof. Kazio Pakšto 130-ąsias gimimo metines. Kazys Pakštas yra laikomas vienu iš išskirtinių Lietuvos mokslininkų ir intelektualų, kurio indėlis į geografiją, politiką ir matematiką paliko didelį pėdsaką. Dalyvavo Lietuvos geografų draugijos nariai, su kraštiečiu Genovaite Kyne.

.....

Antrus metus iš eilės vyko Sporto ir kultūros šventė Užpaliuose 2023. Šventės idėjos autorius ir organizatorius Justinas Raupėnas.

Birželio mėnesio

Solo teatro spektakliu “Neparašytas laiškas” prasidėjo “Festivalis. Aukštaitijos metų Vasaros vakarai Užpaliuose”, Kaniūkų laisvalaikio salėje kartu su aktore ir režisiere Birute Mar, Nacionalinės premijos laureatu, smuikinininku Artūru Šilale. Projektą finansuoja Utenos r. savivaldybės administracija.

Žolininkė Aleksandra Stasytienė lydėjo mus per platų žydinčių, nužydėjusių, vaistinių augalų pasaulį. Gamtosauuginį, bendruomenės „Užpalėnų krivulė,“ projektą „Renkuosi pažinti ir tausoti aplinką“ finansuoja Utenos r. savivaldybės administracija.

Tris dienas šurmuliavo vaikų vasaros dienos stovyklėlė, kurios metu vyko: pasakojimo „Dvylika brolių juodvarniais lakstančių“ edukacija su Utenos A. ir M. miškinių VB Kirdeikių bibliotekininke Loreta Cigelskiene, kupoliavimo ir vainikų pynimo, garsinio knygų skaitymo, pažinties su virtualia ELVIS biblioteka, aptarnaujančia silpnaregius ir akluosius, kurią pristatė bibliotekininkė Asta Kregždė, piešimo tarp medžių ir muilo burbulų pūtimo, etiketo pamokėlių su Jolanta Beliaeva.

Stovykla buvo organizuota savanoriškais pagrindais, be finansavimo. Stovyklos vadovės: Ingrida Azarovienė, Toma Skubiejė ir Vida Juškienė sako ačiū tėveliams už patikėtus vaikus, ačiū savanorėms mergaitėms: Kotrynai Šukytei, Augustei Meškauskytei, Urtei Urbanavičiūtei, Gabijai Špokevičiūtei, Medai Kurlavičiūtei ir iki kitų susitikimų.

Liepos mėnesio

Lankėme Ukmergės krašto dvarus. Kelionės programą sudarė VŠĮ „Utenos turizmo ir informacijos centras“. Aplankėme Krikštėnų ir Taujėnų dvarus, prezidento Antano Smetonos tėviškę ir dvarą Užulėnyje, kuriame ne tik buvome supažindinti su A. Smetonos biografija ir dvaro statybos istorija, bet ir pabuvome Baltiškos kultūros ir ekstremalios muzikos festivalyje „Kilkim Žaibu“. Vėliau svečiavomės Leonpolyje ir dalyvavome dvaro šeimininko mums pristatytoje sidro degustacijoje.

Projektą „Visi kartu – nuo mažo iki senelio“ finansuoja Utenos r. savivaldybės administracija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Lietuvos valstybės dieną, liepos 6 d., pradėjome žydinčių linų lauke, pas Viktoriją Jovarienę prie Kamenyčios. Renginio metu muzikė Renata Buzėnaitė dovanojo akordeono garsų skambesį, gražias dainų melodijas, pritariant gitarai mums dovanojo Ignalinos rajono, Daugėlišio bendruomenės pirmininkė Indrė Gruodienė. UKC Užpalių skyriaus mišrus ansamblis „Svaja“, vad. Nijolė Navikienė dainavo apie liną. Lino žydėjimo keliu mus vedė Irena Leikauskienė, sveikino bendruomenės pirmininkė Toma Skubiejė.

Nuoširdžiu, jauriu žodžiu į susirinkusius prabilo šeimininkė Viktorija Jovarienė. Lino pasaką pasekė bibliotekininkė Vida Juškienė.

Jei ieškotume gastronominių elementų, sujungiančių mus su karaliaus Mindaugo laikais, vienas jų - neabejotinai - būtų tamsi, ruginė, natūralaus raugo duona. XIII amžiuje turėjome rugius, turėjome ir duonkepę krosnį. O to laikotarpio piliakalniuose yra rasta duonos gabaliukų. Jei norite pusryčiauti šiuolaikiškai - ant duonos riekelės užsitepkite sviesto ir užsidėkite balto, iš rauginto pieno pagaminto lietuviško sūrio. Šie gaminiai taip pat buvo žinomi XIII amžiuje. ...o truputį druskytės galima? Ir krapą. kmynai, ko gero jau buvo. Krapų - neturėjome. Druskos, kaip prabangiam, karališkam stalui, galima.

Prof. Rimvydas Laužikas

Šis bei tas apie duoną kasdienę

Turbūt nėra tautos, kuri nevalgytų duonos – vienokiu ar kitokiu pavidalu ją turi visos tautos, skiriasi tik duonai naudojamos grūdų rūšys, receptai, formos ar skoniai. Duoną tyrinėjantys specialistai pasaulyje priskaičiuoja šimtus duonos rūšių, o pirmoji duona Lietuvoje iškepta prieš 3500 metų, bronzos amžiuje, pasakoja gastronominio paveldo tyrinėtojas prof. Rimvydas Laužikas.

Nors Lietuvos gyventojai noriai išbando naujus duonos gaminius – su speltų miltais, daržovių ar vaisių gabaliukais, taip pat kitų šalių virtuvių receptus, tačiau senovinė duona skiriasi nuo šiandien mums įprastos – tais laikais žmonės dar neaugino rugių, neturėjo grūdų ir duonkepės krosnies.

„Bronzos amžiuje duona galėjo būti kepama iš kvietinių, taip pat speltos kviečių ar miežinių miltų. Įdomu tai, kad šiuolaikinis latviškas duonos pavadinimas maize primena mums apie tą senovinę miežinę duoną. Grūdus tais laikais smulkindavo ant akmeninio paviršiaus, trindami juos kitu akmeniu – tai buvo ganėtinai rupi, kaip dabar sakytume, viso grūdo duona“, – pasakojimą pradeda prof. R. Laužikas.

Ypatingas būdavo ir duonos kepimas – neturint duonkepės krosnies duona būdavo formuojama kaip paplotėlis ir kepama ant įkaitinto akmens ar induose ant ugnies. Pirmieji ruginės duonos kepalai, kokius esame įpratę valgyti, buvo iškepti tik maždaug prieš 800

metų, ir nuo anų laikų ruginės duonos receptas praktiškai liko nepakitęs.

„Ruginė duona Lietuvoje įsigalėjo ir tapo pagrindine, o kartais net vienintele duona dėl mūsų klimato juostoje itin gerai augančių rugių – ypač jie pasiteisino nederlingose žemėse aplink dabartinį Vilnių, kur kūrėsi Lietuvos valstybė“, – vardija pašnekovas.

Anot jo, trūkstant ruginių grūdų neretai į duoną būdavo įmaišoma pelų ar dirsių miltų. Iš egzotiškų kultūrų, naudotų duonai kepti, verta paminėti monažolę – nedidelį augaliuką, vešantį ežerų ir upelių pakrantėse.

Šventa duona nuo seno

Kadangi daugybę metų duona buvo pagrindinis ir neretai vienintelis valgis, jos kepimas buvo mistifikuojamas ir siejamas su įvairiais ritualais bei prietaisais.

„Visa, kas susiję su duona – javų auginimas, derliaus nuėmimas, grūdų malimas, raugas ir rūgimas, tešlos užminkymas, kepalų formavimas, kepimas, laikymas, galiausiai pats valgymas – buvo persmelkta daugybe tikėjimų ir juos atitinkančių veiksmų. Pavyzdžiui, tikėta, kad jeigu vakare rugius baigs pjauti, duona bus juoda, jei dieną – balta. Jei žiūrėsi valgydamas į kepatą duoną, jos pluta suplaisios, o tai gali būti negeras, gal net mirtį nešantis ženklas“, – pasakoja prof. R. Laužikas.

Kad išvengtų negandos, žmonės lai-

kydavosi atsargumo priemonių – duonai kepimo metu persiskyrus, nežiūrėdavo į duris, nes tada kas nors išeis iš namų (mirs), žvilgsnį nukreipdavo į pirkios vidurį, kad atvyktų didelis svečias. Taip pat tikėta, kad norint geros duonos reikia palikti šiek tiek tešlos duonkepėje, o jei valgant duona krenta – nesi jos vertas.

„Prie duonos sakralumo prisidėjo ir krikščionybė. Juk duona yra vienintelis materialus dalykas, kurio krikščionis prašo maldos metu. Duona ir vynas, jų tapimas Kristaus kūnu ir krauju yra neatskiriama šv. Mišių dalis. Galiausiai duona yra šventinama – Šv. Agotos dieną pašventinta duona saugo namus nuo gaisrų, o bičių šeimas – nuo išsikraidymo spiečiaus“, – vardija gastronominio paveldo tyrinėtojas.

Šis bei tas apie duoną kasdienę - *Bernardinai.lt*

MIELI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJAI

Kviečiame PRENUMERUOTI LAIKRAŠTĮ Už palių, kuris leidžiamas vieną kartą per ketvirtį.

Užsiprenumeruoti galite Užpalių bibliotekoje – pas Vidą Juškienę arba tel. 8 614 52411

PRENUMERUOKITE IR SKAITYKITE. Kaina 10,00 Eur. metams.

Dalinkitės naujienomis, skelbkite įvykius ir būkime kartu!

Laikraštį parengė: Bendruomenė „Užpalėnų krivulė“. Redaktorė Vida Juškienė.

Laikraščio leidėjas: UAB „Colorita“ Utenio a. 22 (III a.). Tiražas 70 vnt.